

CRONICI BOSTONIENE

de Leonard Oprea

LĂUTĂRISM sau Bacșiș-Pupat-Scrisorica & Co

Dragul meu cititor, ieri am primit un scurt e-mail de la prietenul meu binecunoscut ție, filosoful american în științe politice, profesorul și eseistul Vladimir Tismăneanu. Iată ce îmi scria: *“Azi, 17 iunie, s-a stins din viață Jacek Kuron, la 70 de ani, unul dintre oamenii cei mai curați și curajoși pe care i-am cunoscut în viața mea. A fost mentorul lui Michnik, prietenul lui Havel, inspiratorul Solidarității, respectat de toate personalitățile poloneze, de la Papa Ioan Paul II la Lech Walesa. Până și Jaruzelski a recunoscut că regretă că a ordonat arestarea sa în 1981, când s-a proclamat sinistra Lege Marțială. Pentru Europa de Est, pierderea lui echivalează cu a lui Saharov, sau, mai recent, Reagan. Figură gigantică--l-am cunoscut personal, am poze cu el, la Varșovia--era ministrul muncii, când, în 1994, am fost la el acasă. Locuia în continuare într-un apartament de bloc muncitoresc. A rămas pîna la moarte exponentul liberalismului civic, aparînd, în egală măsură, ideile și valorile justiției sociale. Cartea lui de memorii, “Credința și eroarea”, este un document indispensabil și indepasabil pentru înțelegerea fenomenologiei rezistenței anti-totalitare în veacul al douăzecilea.”*

Citind necrologul notat de Vladimir Tismăneanu, mi-am adus aminte de Corneliu Coposu (1914-1995). Cel numit imediat după moartea sa “Pater Patriae”, cel care înainte de moarte a fost onorat cu “Legiunea de onoare” din partea statului francez, cel primit la Vatican de Papa Ioan Paul II, cel care a luptat constant și eroic împotriva comunismului, cum puțini au luptat în lumea asta, cel care a petrecut 17 ani în sinsistrul Gulag românesc al dictaturilor comuniste. În temnița comunistă Corneliu Coposu scria: *“Statornice inimi curate, ce bateți la fel cu a mea, / Vă cheamă iubirea de frate, din temnița aspră și grea!”*

Da, mi-am adus aminte de gigantul Corneliu Coposu... Mort cu doar 9 ani în urmă. Și m-am întrebat: ...cine își mai aduce aminte în România de Corneliu Coposu?

***

Și, uite așa, din aproape în aproape, am continuat să mă întreb despre multe altele privind politica și cultura românească în acest prezent. Și, vrînd-nevrînd am ajuns să am în fața ochilor tabloul unei lumi, dacă nu în dezastru, atunci cu siguranță în pragul dezastrului. Sau, e, fie, dă-mi dreptul cititorule să spun măcar așa: cu susul în jos ... Da, sînt sigur că îmi vei replica astfel: uite ce s-a întîmplat la alegerile locale din acest an – am învins ! Nu, te rog nu te îmbăta cu apa rece! Analizează atent cu ce procent ai învins și nu uita că România se vrea în Uniunea Europeană... Adică vor asta și pesediștii..., căci, ce e politica înainte de toate, decît business? Apoi, mai adu-ți aminte că la fel ai reacționat și cînd l-ai ales președinte pe Emil Constantinescu... Și, ai văzut ce s-a întîmplat, cum ai trăit... Sau ai uitat deja?! Bine, bine îmi vei spune - confuzat, pe bună dreptate, chiar furios – dar de ce mereu ni se întîmplă așa, de ce?

Eu voi încerca să-ți răspund cît se poate de simplu, nu ca un politolog, așa, hai să zicem ca un scriitor.

Așadar, în România de azi practic nu există diferențe majore între partidele politice privind ideologiile lor, decît la nivelul platformelor electorale. În momentul guvernării toate dovedesc că nu cunosc decît o singură ideologie, interesul individual în dauna interesului național.

Iar la o cercetare atentă se dovedește clar că în România de ieri și de azi, clasa politică, practic, s-a identificat și se identifică mereu cu intelectualitatea română.

Iar despre intelectualitatea română, uite ce scria Mircea Eliade în 1935:

“Văzută de departe, politica noastră culturală și propaganda noastră în străinătate se dovedește o creație de inconștienți sau de demenți. Incercați să vă imaginați ce ar fi țara românească după ce Liviu Rebreanu și Papadat-Bengescu ar fi traduși și lansați în toată lumea: după ce universitățile noastre ar fi încăput pe mâini tinere; după ce atașajii de presă din străinătate ar fi înlocuiți cu oameni harnici și pricepuți – imaginați-vă toate acestea și veți înțelege ce vor crede generațiile următoare despre noi. Ar fi atât de simplu ca roumain, rumenian, rumane și rumeno să nu se mai lege în memoria europenilor de “bacșiș-bacșiș”, de incapacitate politică și de conștiință ieftin de cumpărat – ci de opera unui Rebreanu, Blaga, Brâncuși sau Enescu. Ar fi atât de simplu... Un ministru inteligent ar înțelege că, în starea de lucruri de astăzi, singura ofensivă ieftină și eficace împotriva insultelor legate automat de numele neamului nostru, ar fi ofensiva valorilor maxime și specifice. Dar nimeni nu înțelege.”

(Mircea Eliade – Roumain, Rumenian, Rumane, Rumeno / 1935)

Da, într-adevăr, recunoaște și tu cititorule: “...dar nimeni nu înțelege.”

Vreo explicație? Da, uite una teribil de bună. Cea a lui Constanin Noica:

“La treapta imediat mai jos de cea a omului de format mare, polihistorismul creator al românului, deschiderea sa către mai multe lucruri deodată, înțelegerea sa atât de cuprinzătoare, dar acum fără suficiență acoperire, nici creativitate, devine LĂUTĂRIȘM.”

(C. Noica – Memoriu către Cel de Sus sau Modelul Cantemir / 1973)

M-da... Greu de găsit replica potrivită la “ghilotinarea” produsă de Constantin Noica. Fiindcă argumnetul direct și imediat sînt chiar discipolii săi, în multe din făptuirile lor actuale. Excepțiile sînt, firește, dar confirmă regula, desigur.

Dincolo de tot ceea ce, tu cititorule și eu, noi știm despre intelectualitatea română, tre-cută și prezentă, dincolo de aceste Alegeri 2004 și culisele lor labirintice și rău mirositoare, de dată recentă eu îți reamintesc doar scandalurile produse la Tîrgul Internațional de Carte “Bookarest 2004”, unul de primă mîină fiind acordarea premiilor Asociației Editorilor Români (AER – adică, da, aer...), sau linșajul mediatic produs asupra creatorului Școlii politologice românești moderne, Vladimir Tismăneanu, provocat de apariția cărții “Marele Șoc” a lui Ion Iliescu în dialog cu acest politolog american, de origine română.

În sfîrșit, pe scurt, în lumea intelectuală românească funcționează splendid aceste “principii călăuzitoare”: Bacșisul, pupatul în fund și scrisorica lui Agamitza Dandanache; deziderate aplicate în varii forme, de la ad litteram și pînă la ce numești tu victoria ta în aceste Alegeri locale 2004.

Daa, funcționează splendid.

Si astfel, fiind clasa politică română identică practic cu intelectualitatea română, partidul care conduce țara nu este altul decît “Bacșiș-Pupat-Scrisorica & Co”. Adică o afacere stabilă și mereu rentabilă de ani și ani și ani...

Prin urmare, cine să-și mai aducă aminte de Corneliu Coposu ?!

Prin urmare, eu te rog cititorule adu-ți aminte aceste cuvinte :

“Voi sînteți sarea pămîntului. Dar dacă sarea își pierde gustul, cu ce își va căpăta iarăși puterea de a săra? Atunci nu mai este bună la nimic, decît să fie lepădată afară și călcată în picioare de oameni.”
(Evangelhia după Matei 5/13-16)

***

(Din volumul “Theophil Magus – Confesiuni 2004-2006 //

Editura “Universal Dalsi”, Bucuresti, 2007)